

feLugossy László

Mintha egy paranormális látomás lenne

Bánóczki Tibor: Tejfogak című filmje kapcsán

„Valaki bélyeget nyomott egyik bélyegemre.”
(a *Nyugodtan tessék bélyegezni* című brosúrából)

Az idő zavara

Ritka alkalom, amikor az ember nem érzi az időt.

Amikor az idő egy felszabadító jelenlétet jelent. A kezdet és a vég között, csak a múlás folyamata észlelhető, mert az idő egy érzékeny múlás, amivel felfoghatjuk a felfoghatatlant.

Most az időről nem általában beszélek, hanem leginkább a filmidőre gondolok. Bánóczki Tibor *Tejfogak* című, több nemzetközi fesztiváldíjat nyert animációs filmje közben életem meg eme különösnek mondható élményt, hogy szinte nem éreztem az idő múlását, repített és magával ragadott a rendező vizuális és hangvilága.

Rövid időn belül háromszor egymás után néztem meg ezt a 11 perces tartó képzőművészeti élményt, s mindahányszor nagyon rövidnek tűnt ez a 11 perc.

Pedig a 11 perc filmidőben nagyon hosszú is tud lenni, ha a film unalmas, vontatott, és kevésbé tehetséges az eszközhasználata, álmosító a nyelvezete, feszültségektől mentes a dramaturgiája, a nézőnek semmi nem köti le a figyelmét, és csak udvariasságból várja meg a vége feliratot.

De én nem vagyok udvarias néző, ha kell, felállok és kimegyek a moziból, pedig nyitott befogadónak gondolom magam, aki szereti és fontosnak tartja, hogy igazi műalkotásokat megismerjen, s azok tartalmát, jelentését tovább gondolja. Csak azért nem írtam üzenetet, mert az üzenet pátoaszától valahogy kiráz a hideg.

A tér nyugtalansága

Mintha egy paranormális látomás lenne Bánóczki Tibor *Tejfogak* című filmje. Vízio egy út menti kukoricásban és környékén, ahol a nagylány randevúra készül furcsa udvarlójával, de románcukat megtörni készül a lány kisöccse, aki testvére után kóborol, hogy részese legyen valami éjszakai sejtelemnek, amely, ugye, egy kis fiú számára mindenképpen csak nyugtalanító lehet.

Ezt az aprócska történetet meséli el Bánóczki nagyon eredeti narratívával.

A kukoricásban mozgatja szereplőit, meg magát a kukoricást, amely az éjszakai szélben maga is mozog és álmodik. Mindent nagyon valóságosan ábrázol a szerző, s ettől az igényes valóságábrázolástól lesz olyan személyre szabottan álomszerű, hogy akár a néző

is álmodhatná, de ezt az álmot mégiscsak neki vetítik, illetve a nézőben lévő gyermeket célozza meg az álom fojtott tónusú hangulata. De nem rémálomról van szó, hanem csak arról az egyszerű szorongásról, amely az élet mindenkor alapélménye, hogy az ember mégiscsak kiszolgáltatott lény, ha jól belegondolunk, mert gyermeki lényünk ösztönösen megriad a felerősödött külvilág zajaitól, fényeitől, árnyékaitól, amelyet az éjszaka csendje óriássá képes nagyítani. Mert mindenki létezik a félelem, amit tejfogaink elvesztésével sem tudunk véglegesen elveszteni.

Biztonságra vágyunk, de mégis minden bizonytalan.

Menekülnénk a látszatoktól, de a látszatok folyamatosan üldöznek bennünket.

Persze nem szeretnék belemagyarázni semmit a filmbe, inkább csak asszociációimat szerettem volna megosztani az olvasóval, mert inspirálónak éreztem ezt a Bánóczki filmet is, amely olyan korszerű festészeti megoldásokkal készült, hogy a legkényesebb kortárs művészeti igényeket is kielégítheti.

A 2002-ben készült, *Az ifjúság megnyugtat* című első filmjünkben Bánóczki Tibor és alkotótársa Csáki László már világosan megmutatta, hogy milyen érzékenyen, kreatívan gondolkodnak a mozgóképről, legyen az játékfilm vagy animáció, mert ebben a kísérleti filmben mind a két mozgóképi lehetőséget szuverén módon használták, létrehozva egy eredeti és elgondolkodtató műalkotást. Bánóczki Tibor a *Tejfogak* című alkotásával sikeresen tovább lépett, vizuális eszközei elmélyültek. Élénk érdeklődéssel, kíváncsisággal várom újabb filmjeit.

(A „Művészek a Zempléni Múzsában” című 2010. augusztus 17-ei rendhagyó lapbemutatón Széphalomban, a Magyar Nyelv Múzeuma Színháztermében, Bánóczki Tibor Tejfogak című animációs filmjének vetítése előtt elhangzott bevezető bővített szövege.)